

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/153/2005

TRUDNY WYBÓR POLAKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Tegoroczne wybory do parlamentu odbywają się w szczególnych okolicznościach. Ich zbieżność w czasie z wyborami prezydenckimi sprawia, że chociaż są one ważniejsze pod względem znaczenia dla systemu politycznego, zostały niejako odsunięte na drugi plan. To kandydaci na prezydenta stali się twarzami partii politycznych, a dynamika ich kampanii ciągnie w górę lub w dół notowania ugrupowań, których są reprezentantami. Stało się tak, bo - co można było przewidzieć - wyborcom łatwiej jest wybierać między pojedynczymi osobami z krwi i kości niż zinstytucjonalizowanymi ciałami zbiorowymi, jakimi są partie polityczne. Ponadto ze względu na niski poziom edukacji politycznej przeciętnego wyborcy tak naprawdę część Polaków ma słabą orientację co do kompetencji i zakresu odpowiedzialności poszczególnych segmentów systemu politycznego. Spora część wyborców może więc traktować zarówno jedne, jak i drugie wybory niemal równorzędnie lub nawet - z racji pozycji prezydenta jako głowy państwa - uznawać wybory prezydenckie za bardziej znaczące od parlamentarnych. Zapewne z tych względów więcej osób deklaruje obecnie¹ udział w wyborach prezydenckich (67%) niż w wyborach parlamentarnych (59%). Jednocześnie tegoroczne wybory są pierwszymi w III RP, w których osią dzielącą najbardziej liczące się ugrupowania nie jest stosunek do przeszłości. Zwolennicy partii stanowiących czołówkę sondaży nie wybierają między ugrupowaniem postpeerelowskim a postsolidarnościowym, natomiast osią podziałów staje się pewna wizja państwa i jego obecności w życiu gospodarczym i społecznym.

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI

Zapewne słaba obecność tradycyjnych podziałów strukturyzujących polską scenę polityczną w tegorocznej kampanii przyczyniła się do tego, że miesiąc przed wyborami prawie trzy czwarte ankietowanych (71%) uważało, że w tegorocznych wyborach Polacy mają trudny wybór między poszczególnymi partiami. Tylko niespełna co piąty respondent (19%) był przeciwnego zdania. Przed wyborami w 2001 i 1997 roku ponad połowa ankietowanych

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (184) zrealizowano w dniach od 14 do 18 września 2005 roku na liczącej 1028 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków. W komunikacie wykorzystano też wyniki sondażu sierpniowego (realizacja: 5-8 sierpnia 2005 roku, N=949).

stwierdzała, że trudno im się zdecydować na poparcie któregoś z konkurujących wówczas ugrupowań, natomiast niespełna jedna trzecia oceniała, że wybór nie jest trudny.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej kampanii wyborczej	Wskazania respondentów według terminów badań		
	VIII 1997	VIII 2001	VIII 2005
	w procentach		
- łatwo wybrać pomiędzy partiami	30	31	19
- trudno wybrać pomiędzy partiami	52	58	71
Trudno powiedzieć	17	11	10

Poza wyborcami niezdecydowanymi, dla których - co zrozumiałe - wybór jednej spośród wielu partii stanowi największą trudność, kłopoty z decyzją wyborczą mają najczęściej zwolennicy PSL, Samoobrony i LPR. Po około trzech czwartych sympatyków tych ugrupowań uważa, że w tym roku wybór jest trudny. Sympatycy ugrupowań przodujących w sondażach - PO i PiS - rzadziej mają problem z wyborem, ponad połowa zadeklarowanych sympatyków tych ugrupowań przeżywa rozterki wyborcze. Trudności z decyzją wyborczą najrzadziej deklarują zwolennicy SLD - połowa spośród nich uważa, że łatwo jest się im zdecydować, którą partię poprzeć w wyborach.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, w obecnej kampanii wyborczej		
	łatwo wybrać pomiędzy partiami	trudno wybrać pomiędzy partiami	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	51	47	2
PiS	43	55	2
PO	41	58	1
LPR	26	73	2
Samoobrona	20	73	7
PSL	18	76	5
Niezdecydowani	9	81	10
Niewybierający się na wybory	7	75	18

Ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że jest zainteresowana wyborami do Sejmu i Senatu. Jest ich nieznacznie mniej niż tych, którzy zamierzają wziąć udział w tych wyborach (59%). W porównaniu z zainteresowaniem deklarowanym przed wyborami w 1997 i 2001 roku (po 59%) obecne zainteresowanie jest nieco niższe. Do 44% wzrosła także liczba tych, którzy wyborami się nie interesują (z 39% w 1997 roku i 40% w 2001).

Tabela 3

Czy Pan(i) osobiście interesuje się tegorocznymi wyborami do Sejmu i Senatu?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IX 1997	IX 2001	IX 2005
	w procentach		
Zdecydowanie tak	18	19	13
Raczej tak	41	40	43
Raczej nie	27	26	27
Zdecydowanie nie	12	14	17
Trudno powiedzieć	1	1	0

Zainteresowanie wyborami jest związane z poziomem wykształcenia badanych - wśród mających wykształcenie wyższe cztery piąte (80%) to osoby interesujące się wyborami, wśród pozostałych jest ich od 49% do 57%. O ile w poprzednich latach deklaracje udziału w wyborach wśród ludzi młodych odbiegały na niekorzyść od przeciętnej, o tyle w tym roku deklaracje uczestnictwa w głosowaniu w najmłodszej grupie wiekowej, czyli wśród respondentów mających od 18 do 24 lat nie odbiegają od przeciętnej. Także zgłaszane werbalnie zainteresowanie wyborami jest w tej grupie nieznacznie wyższe od średniej. Poza ludźmi młodymi zainteresowanie wyborami częściej niż przeciętnie deklarują badani powyżej 45 roku życia. Większe niż przeciętne zainteresowanie wykazują także mieszkańcy dużych miast. W grupach społeczno-zawodowych wyborami najbardziej interesują się osoby pracujące na własny rachunek (72%), przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (67%), pracownicy umysłowi niższego szczebla (66%), emeryci (63%), uczniowie i studenci (61%), a także robotnicy wykwalifikowani (60%). Brak zainteresowania zgłaszają natomiast najczęściej robotnicy niewykwalifikowani (60%), pracownicy fizyczno-umysłowi (56%), rolnicy (52%) i bezrobotni (51%).

Co ciekawe, wyborami parlamentarnymi nieco częściej interesują się badani o prawicowych poglądach politycznych, co potwierdzałoby tezę o zniechęceniu części lewicowych wyborców do uczestniczenia w głosowaniu.

Tabela 4

Deklarowane poglądy polityczne	Czy Pan(i) osobiście interesuje się tegorocznymi wyborami do Sejmu i Senatu?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica	62	38	0
Centrum	51	48	1
Prawica	72	28	0
Trudno powiedzieć	40	59	1

**SPADEK DEKLARACJI UCZESTNICTWA W WYBORACH
WŚRÓD ZWOLENNIKÓW LEWICY**

Wyniki wrześniowego sondażu wskazują, że po rezygnacji ze startu w wyborach prezydenckich najsilniejszego dotąd kandydata lewicy Włodzimierza Cimoszewicza znaczna część elektoratu lewicowego, a także - w mniejszym stopniu - centrowego zniechęciła się do udziału w wyborach, w tym także do uczestnictwa w wyborach posłów i senatorów. W porównaniu z sierpniem odsetek respondentów o lewicowych poglądach politycznych mających zamiar wziąć udział w wyborach parlamentarnych obniżył się aż o 9 punktów (z 67% w sierpniu do 58% we wrześniu, bezpośrednio po rezygnacji Włodzimierza Cimoszewicza). Nieco zmalała także chęć udziału w wyborach wśród ankietowanych deklarujących poglądy centrowe (z 55% w sierpniu do 52% we wrześniu). Tymczasem wśród zwolenników prawicy determinacja do udziału w wyborach nieco wzrosła (z 74% w sierpniu do 78% we wrześniu). Tym samym wśród wyborców pewnych swego uczestnictwa w wyborach parlamentarnych wzrosła liczba osób o poglądach prawicowych, natomiast spadł odsetek zwolenników lewicy i - w niewielkim stopniu - centrum. Na tydzień przed głosowaniem odsetek wyborców o prawicowych poglądach politycznych aż o 20 punktów przewyższał liczbę wyborców o przekonaniach lewicowych.

Tabela 5

Deklarowane poglądy polityczne	25 września odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy zamierza Pan(i) wziąć w nich udział?					
	Na pewno wezmę w nich udział		Nie wiem, czy wezmę w nich udział		Na pewno nie wezmę w nich udziału	
	VIII	IX	VIII	IX	VIII	IX
	w procentach					
Lewica	67	58	16	22	18	20
Centrum	55	52	28	29	16	19
Prawica	74	78	16	14	11	9
Trudno powiedzieć	40	45	30	25	30	30

OCENY RANGI WYBORÓW PARLAMENTARNYCH 2005

Obecnie równoliczne są grupy ankietowanych uważających, że to, które partie dojdą do władzy po wyborach, będzie ważne dla naszego kraju, i sądzących, że wynik wyborów będzie miał niewielkie znaczenie lub w ogóle będzie bez znaczenia (po 45%). Z porównania z ocenami respondentów dokonywanymi przed poprzednimi wyborami widać, że zmalała ranga przypisywana przez obywateli wynikowi głosowania. Różnica w podejściu do rezultatu wyborów jest szczególnie wyraźna w stosunku do 1997 roku, wówczas ponad połowa badanych (53%, o 8 punktów więcej niż obecnie) uważała, że to, kto zwycięży w wyborach, będzie dla naszego kraju znaczące, natomiast wyraźnie mniejszy był odsetek sądzących, że będzie to miało niewielkie znaczenie lub też w ogóle będzie bez znaczenia (35%, o 10 punktów mniej niż obecnie). Także cztery lata temu wynikowi wyborów nadawano nieco wyższą rangę niż w tym roku - 47% ankietowanych (o 2 punkty więcej niż obecnie) uważało, że będzie on dla kraju znaczący, a 42% (o 3 punkty mniej niż obecnie) miało na ten temat przeciwną opinię.

Tabela 6

Jak Pan(i) sądzi, czy to, jakie partie dojdą do władzy po wyborach, będzie miało dla naszego kraju znaczenie:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	VIII 1997	VIII 2001	VIII 2005	IX 2005
	w procentach			
- bardzo duże	17	16	14	13
- duże	36	31	31	32
- niewielkie	27	30	29	33
W ogóle nie będzie miało znaczenia	8	12	14	12
Trudno powiedzieć	13	11	12	10

Wynik głosowania ma największe znaczenie dla zwolenników PO i PiS - partii cieszących się w tej chwili największym poparciem społecznym i mających największe szanse na utworzenie po wyborach koalicji rządowej. Ponad dwie trzecie zadeklarowanych wyborców tych ugrupowań uważa, że to, które partie będą rządzić po wyborach, zadecyduje o przyszłości naszego kraju. Najrzadziej natomiast przypisują znaczenie wyborom potencjalni wyborcy partii chłopskich - PSL i Samoobrony, wśród których przeważa opinia, o niewielkiej randze wyników głosowania. Może to wskazywać na słabszą motywację sympatyków tych partii do udziału w wyborach.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty	Jak Pan(i) sądzi, czy to, jakie partie dojdą do władzy po wyborach, będzie miało dla naszego kraju znaczenie:		
	duże	niewielkie lub w ogóle nie będzie miało znaczenia	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	69	26	5
PO	66	30	4
LPR	62	27	12
SLD	60	40	0
PSL	46	54	0
Samoobrona	40	44	16
Niezdecydowani	46	40	15
Nie głosujący	27	61	12

Polacy zapytani o ocenę znaczenia uczestnictwa w wyborach dla demokracji w naszym kraju udzielają odpowiedzi bardziej jednoznacznych. Tydzień przed wyborami 82% ankietowanych stwierdziło, że akt głosowania jest ważny dla funkcjonowania demokracji w Polsce, a tylko 14% było przeciwnego zdania. W ostatnich latach ocena znaczenia wyborów w kontekście funkcjonowania demokracji w naszym kraju okazuje się dość stabilna. Aktualne odpowiedzi badanych tylko nieznacznie różnią się *in minus* od wypowiedzi z 1997 roku i są minimalnie bardziej pozytywne niż te z 2001 roku.

Tabela 8

Czy uważa Pan(i), że pójście na wybory jest ważne czy też nieważne dla funkcjonowania demokracji w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	VIII 1997	VIII 2001	VIII 2005	IX 2005
	w procentach			
Bardzo ważne	35	30	29	33
Ważne	50	49	52	49
Mało ważne	7	12	11	11
Zupełnie nieważne	2	4	3	3
Trudno powiedzieć	6	5	5	4

Według ostatnich deklaracji 59% dorosłych Polaków ma zamiar wziąć udział w wyborach parlamentarnych. Doświadczenie wskazuje, że odsetek tego rodzaju deklaracji jest znacznie zawyżony w stosunku do liczby faktycznych uczestników głosowania. Pewna część respondentów deklaruje swój udział w wyborach, ponieważ uważa, że zgłaszana przez nich ewentualna zapowiedź absencji wyborczej będzie odebrana jako coś niewłaściwego. Frekwencja w wyborach parlamentarnych w ostatnim dziesięcioleciu była znacznie niższa niż ta zapowiadana w sondażach i wynosiła 47,9% w wyborach w 1997 roku przy deklaracjach sondażowych sięgających 68% i 46,3% w 2001 roku przy deklaracjach sięgających 64%.

Skorygowanie deklaratywnego charakteru wypowiedzi dotyczących udziału w wyborach może ułatwić ocena znaczenia przypisywanego przez ankietowanych zbliżającym się wyborom. Na podstawie wypowiedzi respondentów dotyczących zainteresowania wyborami parlamentarnymi można stwierdzić, że jest ono niższe niż w 2001 roku, a jeszcze w większym stopniu - niż w 1997 roku. Także wynik głosowania wyborów jest oceniany przez Polaków jako mniej znaczący niż przed ośmioma i czterema laty. Są to kolejne przesłanki wskazujące, że tegoroczne wybory parlamentarne mogą się odbyć przy frekwencji niższej niż w poprzednich latach. Tę hipotezę wzmacnia fakt, iż Polacy uważają, że w tym roku trudniej jest się zdecydować, na kogo głosować, niż przy poprzednich dwóch wyborach - część zdeklarowanych wyborców nie umiając się zdecydować może po prostu nie pójść na wybory. Z drugiej jednak strony trudno powiedzieć, jak na mobilizację wyborców będzie działać podwójna kampania wyborcza - parlamentarna i prezydencka, ponieważ w tej sytuacji presja wywierana na obywatela, by jednak wziął udział w głosowaniu, jest bez wątpienia większa niż tylko w przypadku pojedynczych wyborów, tak jak to miało miejsce w 1997 i 2001 roku. Deklaracje badanych wskazują, iż tegoroczne wybory odbędą się przy większej absencji wyborczej zwolenników lewicowej opcji politycznej, których i tak nie najwyższe motywacje do uczestniczenia w głosowaniu w wyborach parlamentarnych dodatkowo wyraźnie osłabiła rezygnacja Włodzimierza Cimoszewicza z ubiegania się o urząd prezydenta.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tegorocznymi wyborami do Sejmu i Senatu?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	44	0	1027
Płeć				
Mężczyźni	58	41	1	490
Kobiety	54	45	0	536
Wiek				
18-24 lat	57	43	0	158
25-34	46	53	1	190
35-44	54	46	0	178
45-54	58	41	0	208
55-64	64	35	1	118
65 lat i więcej	61	38	1	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	45	1	377
Miasto do 20 tys.	52	48	0	127
20-100 tys.	54	46	0	203
101-500 tys.	61	39	0	197
501 tys. i więcej mieszk.	63	37	0	123
Wykształcenie				
Podstawowe	52	47	1	293
Zasadnicze zawodowe	49	51	0	265
Średnie	57	42	0	356
Wyższe	80	20	0	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	67	33	0	59
Prac. umysł. niż. szczebla	66	34	0	95
Pracownicy fiz.- umysł.	44	56	0	99
Robotnicy wykwalifikowani	60	40	0	87
Robotnicy niewykwalifik.	40	60	0	41
Rolnicy	48	52	0	54
Pracujący na własny rach.	72	28	0	28
Bierni zawodowo				
Renciści	56	44	0	106
Emeryci	63	36	1	193
Uczniowie i studenci	61	39	0	92
Bezrobotni	48	51	1	120
Gospodynie domowe i inni	43	54	3	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	63	37	0	149
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	50	50	0	57
sekt. pryw. poza rolnict.	54	46	0	208
prywatnym gosp. rolnym	48	52	0	61
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	50	49	1	153
301-500	52	47	1	183
501-900	64	36	0	231
901-1200	73	27	0	80
Powyżej 1200 zł	55	45	0	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	54	45	1	364
Średnie	53	47	0	421
Dobre	65	35	0	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	63	34	3	77
Raz w tygodniu	62	38	0	481
1-2 razy w miesiącu	48	52	0	178
Kilka razy w roku	52	48	0	197
W ogóle nie uczestniczy	48	51	1	90
Poglądy polityczne				
Lewica	62	38	0	159
Centrum	51	48	1	295
Prawica	72	28	0	311
Trudno powiedzieć	40	59	1	262

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy to, jakie partie dojdą do władzy po wyborach, będzie miało dla naszego kraju:

(%)

	duże znaczenie	nie będzie miało znaczenia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	45	10	1028
Płeć				
Mężczyźni	49	43	8	490
Kobiety	41	47	12	538
Wiek				
18-24 lat	61	35	4	158
25-34	47	45	9	190
35-44	45	51	4	178
45-54	43	51	6	209
55-64	37	47	16	118
65 lat i więcej	36	42	22	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	47	12	377
Miasto do 20 tys.	45	47	8	127
20-100 tys.	45	43	12	203
101-500 tys.	45	49	6	198
501 tys.i więcej mieszk.	60	35	4	123
Wykształcenie				
Podstawowe	37	41	22	293
Zasadnicze zawodowe	37	56	7	265
Średnie	50	46	4	357
Wyższe	70	28	3	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	76	21	3	59
Prac.umysł.niż.szczebla	54	43	3	95
Pracownicy fiz.- umysł.	47	48	4	100
Robotnicy wykwalifikowani	44	49	7	87
Robotnicy niewykwalifik.	29	63	8	41
Rolnicy	35	56	8	54
Pracujący na własny rach.	51	49	0	28
Bierni zawodowo				
Renciści	28	55	17	106
Emeryci	40	40	21	193
Uczniowie i studenci	70	29	1	92
Bezrobotni	37	53	10	120
Gospodynie domowe i inni	40	50	11	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	55	39	6	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	53	42	5	57
sekt. pryw. poza rolnict.	46	49	5	208
prywatnym gosp. rolnym	32	59	9	61
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	36	55	9	153
301-500	41	50	8	184
501-900	50	41	9	231
901-1200	62	33	5	80
Powyżej 1200 zł	50	42	8	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	36	52	12	364
Średnie	43	48	9	422
Dobre	62	31	7	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	61	25	14	78
Raz w tygodniu	45	44	11	481
1-2 razy w miesiącu	41	48	11	178
Kilka razy w roku	43	50	6	197
W ogóle nie uczestniczy	43	51	6	90
Poglądy polityczne				
Lewica	54	42	4	159
Centrum	39	55	6	295
Prawica	60	34	6	312
Trudno powiedzieć	29	50	21	262

Tabela 3. Czy uważa Pan(i), że pójście na wybory jest ważne czy też nieważne dla funkcjonowania demokracji w Polsce?

(%)

	Ważne	Nieważne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	82	14	4	1028
Płeć				
Mężczyźni	81	16	3	490
Kobiety	83	12	5	538
Wiek				
18-24 lat	87	11	1	158
25-34	82	16	2	190
35-44	77	21	2	178
45-54	84	13	3	209
55-64	78	18	4	118
65 lat i więcej	82	8	10	175
Miejsce zamieszkania				
Wies	81	13	6	377
Miasto do 20 tys.	79	16	5	127
20-100 tys.	81	17	2	203
101-500 tys.	86	13	1	198
501 tys.i więcej mieszk.	82	15	2	123
Wykształcenie				
Podstawowe	75	15	10	293
Zasadnicze zawodowe	77	20	3	265
Średnie	87	12	1	357
Wyższe	95	5	0	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	9	0	59
Prac.umysł.niż.szczebla	85	13	1	95
Pracownicy fiz.- umysł.	86	12	2	100
Robotnicy wykwalifikowani	77	23	0	87
Robotnicy niewykwalifik.	82	15	3	41
Rolnicy	79	12	9	54
Pracujący na własny rach.	89	11	0	28
Bierni zawodowo				
Renciści	76	17	8	106
Emeryci	81	11	9	193
Uczniowie i studenci	90	9	1	92
Bezrobotni	78	20	2	120
Gospodynie domowe i inni	79	19	2	52
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	85	13	2	150
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	81	19	0	57
sekt. pryw. poza rolnict.	84	15	1	208
prywatnym gosp. rolnym	77	14	10	61
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	73	21	6	153
301-500	81	16	3	184
501-900	84	12	4	231
901-1200	95	4	1	80
Powyżej 1200 zł	85	10	6	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	75	19	6	364
Średnie	83	14	3	422
Dobre	91	8	2	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	91	7	2	78
Raz w tygodniu	84	12	5	481
1-2 razy w miesiącu	79	17	4	178
Kilka razy w roku	80	18	2	197
W ogóle nie uczestniczy	74	22	4	90
Poglądy polityczne				
Lewica	89	9	3	159
Centrum	80	19	1	295
Prawica	92	8	1	312
Trudno powiedzieć	69	20	11	262